UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Primam Digesti Novi

Bartolus

Lvgdvni, M.D.LXVII.

Aqua quotidiana [et] estiua.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96158

Visual Library

LEX III.

Vnde etiam.

§. **Si quis ab autore** Querit gl. qd ſi ꝯ meũ autorem poſſidet vitioſe, ꝯ me poſſidet bona fide: Dicit gl. inſpicitur initium, vt. ſ. proxime.

§. **In hoc** Quero ad quid dʒ fieri condemnatio in hoc interdicto: Gl. dt, ⁊ bene ad tria. Primo, ne prohibeatur, vt caueant in futurum non prohiberi, vt condemnetur ad intereſſe prohibitionis preterite. ita dt gloſ. ⁊ bene. Ego dixi. ſ. ti. ij. l. j. §. pen. Et ex hoc ſcis qualiter debeat formari libellus.

1 ☞ Si abbatia ponat dominum in vno caſtro, in quo habeat iuriſdictionem, ⁊ ille prohibeatur, an abbatie competat hoc interdictum.

§. **Vti videmur** No. ꝙ per vſum fructuarij retinetur nobis ſeruitus: non tñ q̃ritur nobis hoc interdictum, q2 ipſe vtitur ſibi, ⁊ ad ſuum commodum, non ad meum. Scdm hoc habes hic, ꝙ per eos qui noſtro nomine ſunt in poſſeſſione, non queritur nobis ſeruitus: q caſus ponuntur in glo. in verb. per fructuarium. quam vide. ⁊
1 incipit, audi quare, ⁊c. Aduerte, †quedã Abbatia habebat oẽm iuriſdictionem in quodam caſtro, ⁊ in illo caſtro poſuit vnum dñm qui exerceret ibi illam iuriſdictionem, ille dñs eſt prohibitus vti, an poſſit agere illa Abbatia interdicto vtili. vti poſſidetis, hoc eſt dicere, an per vſum illius dñi retineat quaſi poſſeſſionem illius iuriſdictionis: Rñ. aut ponit ibi illum dñm tanꝙ quendam colonum, q2 dabat ſibi certum ſalarium: tñ mulcte, ⁊ pene reuertebant ad monaſterium, tunc per eius dñi vſum retinet quaſi poſſeſſionem, ſicut hic dt per colonum: ſed ſi ei conceſſit iuriſdictionem ad tps, ⁊ oẽs fructus illius iuriſdictionis ⁊ eum dñm fecit quodammodo fructuarium, tunc ex eius vſu non retinet quaſi poſſeſſionem illius iuriſdictionis.

§. **Idem Iulianus** Facit ad ea que dixi vobis. ſ. tit. ij. l. fi.

§. **Ait pretor** Hic ponit ſm interdictum ne qs prohibeatur facere: ſed. ſ. poſuit interdictum, ne quis prohibeatur ire, ⁊ agere.

a §. **Hoc autem** aNo. ꝙ iſtud interdictum hʒ cãm ꝓprietatis annexã, q2 dʒ docere duo, ſcʒ eſſe vſum: item ſibi ſeruitutem competere. Contra, imo ſufficit ſolum oñdere ſibi ſeruitutem competere, vt. ſ. ſi ſer. ven. l. loci corpus. §. ſi quis. Sol. ſi incipis a probatione vſus, debes ꝓbare duo. ſ. vſum, ⁊ tibi competere ſeruitutem. Si incipis a ꝓbatione proprietatis, illud ſolũ ſufficit, ⁊ iſtud vñr tenere oẽs. Vel dic illud eſt verum in confeſſoria: ſed in hoc interdicto requiruntur iſta duo, ⁊ iſtud ſatis plʒ. Verius op. ſ. ea. l. in prin. Solu. Illud eſt verum in primo capite huius interdicti, hic in ſcdo. Item op. ĩ. de riuis. l. j. §. hoc interdictum. Sol. ſpeciale eſt ibi in refectione riui, vt quis de iure ſuo non doceat.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Hoc autem. No. hic maxime per gl. ꝙ qñ ſunt duo cõiuncta probanda, an deficiens in vno deficiat in toto, vide oĩno Bal. ⁊ Imo. in l. Titia. ſ. ſol. mat. ⁊ gl. ⁊ Io. And. ⁊ Io. Cal. in c. ij. de reſcr. Vide etiam aliqua per d. Ant. in c. exhibita. d iud. ⁊ Bar. in l. denunciaſſe. §. quod tñ. de adul. ⁊ vnũ adde, qd no. dixit Dñic. de ſan. Gemi. in c. j. de pac. in vj. vcʒ, ꝙ ſi dico, ꝙ tu deteriorasti rem eccleſie mee, ⁊ etiam narro, ꝙ eam alienaſti, poſtea in probationibus adduco teſtes dicẽtes, ꝙ tu alienaſti vel deterioraſti, ⁊ ita alternatiue deponunt, ꝙ debes obtinere: eo q2 ſiue alienaſti tñ, ſiue deterioraſti tñ clarum eſt ꝙ per quemlibet iſtorum actuum, eccleſia pt petere ab emphyteuta rem lʒ probatio perfecte non concludat in vno vel in duob. tum quia quilibet modus ſufficit ad victoriam, debeo obtinere, qd not. Predictis adde Inn. quem oĩno vide in c. ex parte Abbatiſſe. de priui. Ad id ꝙ dixi. ſ. ſm doc. vide Bal. ⁊ Imo. in l. Gall9. §. ſi eius. per illum tex. in ver. item facit. ſ. de lib. ⁊ poſthu.

§. **Reficere** Que ſit dria, dic vt dixi in l. j. §. ſi quis edificium. ſ. de ope. no. nun.

LEX IIII.

1 ☞ Nuncio ſi ſit ſoluendum tñ pro miliari, ⁊ ipſe elongat viam, ſibi non dʒ dari, niſi tñ quantum conſecuturus eſſet pro breui via, niſi illa eſſet ſuſpecta.

Veteres No. tex. ibi, qñ qui apportari ⁊c. No. ex hac lege, ꝙ ea vñr tacite concedi. ſine quibus conceſſum explicari non pt, vt hic, ⁊ l. cui iuriſdictio. ſ. de iuriſd. om. iud. C. l. ad rem. ⁊ l. ad legatum. ſ. de
a proc. Secundo no. ahunc tex. †ꝯ nuncios cõis, quibus dʒ ſolui
1 pro quolibet miliari, ⁊ ipſi fecerunt viam longiorem, ꝙ ſibi imputent, cur non fecerunt breuiorem, vt hic, ⁊ hoc verum, niſi via breuior ſit ſuſpecta. l. eos. §. fi. ĩ. de fal.

ADDITIO.

a And. Barb. ¶ Secundo no. Idem dic ꝯ muliones facientes loca inſolita, tex. eſt in l. qui petitorio. §. j. ⁊ ibi Ang. ſ. de rei ven. ⁊ vide gl. no. in l. eos. ad fi. ĩ. de fal. ⁊ quod no. in l. j. ⁊ ij. C. d cur. pub. lib. xj. ⁊ Bal. in l. cum proponas. C. de naut. feno.

LEX V.

Apparet. §. Si quis ſeruitutem Intellige hunc §. ꝙ ꝑ ꝓſcriptionẽ ſit acquiſita ſeruitus, alias non ꝓcederet.

LEX VII.

SI per fundum Intellige hunc text. ibi, dum dt, ius fundi poſſediſſe opʒ, ſm eum modum qui dr in interdicto, ſcʒ ꝙ ſit vſus iure ſeruitutis, vel ꝙ ſit vſus pro iure ſuo, vt dixi. ſ. e. l. j. §. j. Puto etiam, ꝙ ſi diceret ſe habere ius eundi, ⁊ agendi, coherens perſone, non ꝙ eſſet predialis ſeruitus, hrt locũ hoc interdictum. l. j. §. illud. ver. ꝓterea. ĩ. ti. j.

De aqua quotidiana & eſtiuali. Tit. xix.

LEX I.

1 ☞ Aqua quotidiana dr illa que quotidie duci poteſt.
2 Teſtis qui dicit, vidi ſemper poſſidere Titium per decem annos, intel. igitur ꝙ vidit eum ſemper poſſe poſſidere.
3 Res denominatur ſm propoſitum vtentium.

a **AIt pretor.** a

1 §. **Quotidiana** No. †ꝙ dr aqua illa quotidiana, que quotidie pt duci, lʒ non ducatur. †quod facit ad
2 ſuſtinendum dictum teſtis, qui dt, vidi Titium ſemper poſſidere per x. annos. Dʒ. n. intelligi, ꝙ vidit eum ſemper poſſidere, ⁊ poſſe venire ad ſtandum, cum vult. de qua que-
3 ſtione ponitur. ſ. ſol. ma. l. j. per doc. Scdo no. † ꝙ res denominatur ſm propoſitum vtentium, vt hic in ver. ego autem ꝓbandum puto. quod poteſt facere ad multa.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Ait pretor. Formam libelli in hoc interdicto vide per Spe. in ti. de cã poſ. ⁊ proprie. §. priuata. verſic. aliud quoq;. ⁊ ver. eſt ⁊ aliud, ⁊c.

§. **Quod autem** Op. ꝙ requiratur vſus xxx. dierum, vt. ſ. ti. j. l. j. §. j. Rñ. aliud in illo interdicto, aliud in iſto. Rationem dixi vobis ibi, ⁊ ponit per doc. in l. j. ſiue ij. C. de ſer. Vltim. no. hunc tex. tu facis articulum, dico ꝙ Titius poſſidet fundum a decem annis citra: ⁊ teſtes hoc probant, certe tu non probaſti aliquid: q2 ſi poſſedit vna die, verificatur iſta ꝓpoſitio: caſus eſt hic: ⁊ ſic non concludis aliquid: ſecus ſi dicerent, poſſedit a x. an. citra: vel clarius a x. an. citra, ⁊ per ipſum tempus: q2 tunc bene probares. Cano. ponunt de hoc ex de prob. c. lʒ. in nouel. ⁊ ego plene dixi in l. Celſus. ſ. de vſuca.

§. **Sed ⁊ ſi iure** No. ꝙ hoc interdictũ non hʒ cãm proprietatis. Secundo not. ꝙ in hoc interdicto requiritur ꝙ ſit vſus iure ſeruitutis. Item opʒ ꝙ hic credat, ſcʒ ſe eſſe vſum iure ſeruitutis, ex aliqua iuſta cauſa. ſi enim non eſſet ibi iuſta cauſa, ſʒ eſſet error improbabilis, vt ignorantia iuris, vel ignorantia facti ſupina, non ſuſtineret, vt hic vt dixi. ſ. tit. j. l. j. §. j.

§. **Illud queritur** No. hunc §. in verſ. preterea. vide gl. in verb. nõ ſunt fundi. que incip. id eſt non ſit ſeruitus. ibi, ſed aliud ius. Et ſic ex hoc text. ꝙ pro iure perſonali, ꝙ quis hʒ in loco, competunt hec interdicta. ⁊ ſic facit ꝙ competunt hec interdicta pro tuitione iuriſdictionis, ⁊ ſimilium dixi. ſ. ti. j. l. fi.

§. **Illud Labeo** No. notabilem tex. ibi, vt ſemel ⁊c. Not. ad queſt. de molendinis quam dixi in l. quominus. ſ. de flum. xiiij. q.

§. **Item queritur** Vtile per inutile vitiatur ſi eſt inſeparabile, ſecus ſi eſt ſeparabile, hoc dicit cum §. ſeq. De hoc per Dyn. in c. vtile per inutile. de reg. iur. lib. vj. vidiſtis in l. Grece. §. illud. ĩ. de fideiuſſ. Dic vt ibi.

1 ☞ An equus primo currens ſine ragatio ad brauium, debeat
illud habere.

a §. **Queſitum.** [a] Hic eſt bonus tex. ⁊ eſt arg. ad queſtionem, Equus, qui currebat ad bra
uium per ſeipſum primo iuit, cum ragatius qui equum duce-
bat, inde ceciderit ꝙ ille equus, debeat habere brauium. Hr
ego conſueui dicere ſic, q: debemus aduertere verba ſtatuti, v-
trum dñt ſi quis cum equo primo venerit vel ei equitatori qui
primo venerit, ⁊ ſimilia: ⁊ tunc non habeant brauium vel di-
cant dño equi q primo venerit debeat brauiũ: tunc equo veniẽ
1 te ſine equitatore, †debeat brauium vt hic, cum ſi. Conſueui di
cere in l. ij. ſ. de cond. ⁊ dem. vel in l. cum ſeruus. de verb. obli.

ADDITIO.

a And. Barb. ¶ Queſitũ. Et vide Bar. in l. j. §. item acquirimꝰ.
ſ. de acq. poſ. ⁊ Bal. in l. ſi in duobus. §. j. ſ. quemad. teſt. ape.
⁊ Mod. in l. ij. ſ. de cond. ⁊ demon. ⁊ ibi Bal. ⁊ Ly. in add. in l.
Gallus. §. idem credendum. de lib. ⁊ poſth. ⁊ dns meꝰ in l. hoc
articulo. ff. de here. inſt. Bal. in proe. ff. ⁊ vide tex. in l. non ſolũ.
in ver. viam rectam. qui hic allega. ꝙ ſi venit non per viam re-
ctam, ꝙ non d, habere, per illum tex.

a §. **Item queſitum.** [a] Ver. dum tñ ſi quis. No. ꝙ il
le qui non probat illud ꝙ in-
tendit in iudicio, perdit cãm ſuam. Item ſi aſtringit ſe ad aliqd
probandum, ⁊ non probat, perdit cãm, vt hic. ⁊ l. pretor. §. do-
cere. vi bon. rap. ⁊ l. denunciaſſe. §. quid tamen. de adult. ⁊ l. ha
bebat. de inſtito.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Item q̃ſitũ. No. ꝙ qui ſe aſtringit ad aliquid proban-
dum in libello, ⁊ non probat ſuccumbit. vide Barto. in l. is qui
reus. in q. xij. de publ. iud. late Bal. in l. j. in xlvij. ⁊ xxviij. q. ⁊
ſeq. C. qui accu.

§. **Preterea illud.** Op. ſeruitus amittit hodie
x. vel xx. an. l. ſicut. C. d ſer.
Sed hoc interdictum non durat, niſi vſq; ad annũ. l. j. ſ. de in-
terd. ergo poſtq̃ perdita eſt ſeruitus non pt competere interdi
ctum. Huius timore gl. ponit tres ſolu. vt habes in ea. quas vt
intelligas dic. Tu debes ſcire ꝙ ipſa interdicta ſunt ppetua d
eo ꝙ peruenit ad eum qui phibuit: ⁊ id aut phibuit dns fundi
ſeruientis, ⁊ ſic ad eum peruenit libertas, ⁊ tunc perpetuo te-
net vt ſeruitutem conſtituat. l. ſi plures. §. deiectum. ſ. de vi ⁊
vi ar. Aut phibuit extraneus, tunc duob. modis dz intelligi quod
poſt annum competat hoc interdictum per beneficium reſtitu-
tionis in integ. vt. ſ. ti. j. l. j. §. ſi quis pp inundationem. Vel dic
ꝙ hoc interdictum pt competere intra annum vtilem qui pot
durare vltra biennium vel triennium.

§. **Si inter riuales** Quidam dñt ꝙ iſtud in-
terdictum eſt interdictũ
vti poſſidetis. Alij dñt, ꝙ iſtud interdictum eſt quoddam ſpecia
le, ⁊ dr interdictum de corriualibus. Vr mihi quod Roff. po-
nat ipſum principaliter per ſe.

1 ☞ Finita emphyteuſi per gñationem, ſequentes pñt petere cõ-
firmationem ⁊ appellare ſi non confirmatur.

a §. **Permittitur** [a] Hic eſt valde no. §. No. tex. ibi
dat interdictũ pdijs. ⁊c. Et not.
tex. ibi, plane ei. ⁊c. No. tex. ibi, nec eſt hoc. ⁊c. ¶ Opp. ꝙ poſſit
permittere ẽt ſenatus. l. quominus. ſ. de flum. Dñt quidam qd
hic dr, nulli alij, ſubaudi niſi ſenatui. Alij dñt quod hoc non cõ-
petit niſi principi vel ei cui princeps pmiſerit, ⁊ hoc pl; ⁊ ple-
ne examino in l. quominus. de flu. Vlterius dr ꝙ qñq; aliquid
concedit predijs, qñq; perſone: ſed quid in dubio: Gl. ponit in
l. forma cenſuali. §. q̃ꝙ. j. de cenſ. ⁊ dixi in l. pe. de ſer. leg. Itez
hic dr de ſeruitute perſonali quod ea finita ſi non fit refirma-
matio, eſt iniuria. dt gloſ. ſimile in inueſtitura feudorum. Nam
b mortuo vaſallo de facili pt impetrare heres maſculus, [b] ⁊ ſibi
dz concedi feudum. Facit ſi de feu. fue. contro. c. j. §. omnes fi-
c lij. ⁊ in ti. quo temp. inue. mi. pet. deb. c. j. ⁊ hoc no. c pro †emphy
1 teuſi, ꝙ ea finita per gñationem finitam, deſcendentes poſſint
petere eis confirmari ⁊ de facili impetrabunt, ⁊ eſt iniuria ſi nõ
fit refirmatio, ⁊ ideo poſſit appellari de iure canon. ad ſuperio
rem, vt cogat quod refirmatio fiat. De hoc in c. bone memorie.
j. de poſtu. prela. vbi glo. in verb. in tanta diuiſione alleg. hunc
text. ⁊ eſt tex. in l. nullus. C. de decu. lib. x. ⁊ l. congrui. ⁊ l. pre-
dia. C. de loc. pred. ciui. lib. xj.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Permittitur. Vide per iſtum §. permittitur. quod dt
Bar. in l. j. x. q. de iur. om. iu.
b ¶ Heres maſculus. Adde Barto. in l. j. in fi. de priuil. cre. Sed
quanto tpe pſcribit huic iuri petendi refirmationem: dic quod
anno a tpe ſcientie ⁊ taciturnitatis: ita vr tex. no. in ca. j. §. Ti-
tius. ſi de feu. fue. contro. ⁊ vr hic ſequi Ro. in l. pretor. §. j. ſ. d
ope. no. nun. Vide qd ſcripſi poſt Bar. in l. ſicut. de preſcr. xxx.
an. Sed tex. in d. §. Titius. ibi no. Bal. ⁊ dt, tene bene menti ꝙ
agnatus proximior, ꝙ hz ptãtem reuocandi ab agnato rẽ aliq̃
perdit ius ſuum, niſi illud proſequatur intra annum, alioquin
ſilentio confirmatur pctus. ſic C. de ijs, qui non do. ma. Et ad
Bar. hic. adde Bal. in aut. ſi quas ruinas. C. de ſacroſ. ecc. ⁊ in
l. ne cui. C. loc. ⁊ d. Ant. in c. j. de loc. iſtud dictũ hic, vr intellige
re no. Imo. in quodam conſ. ſuo. quod inci. quidam Tho. de pã
no. qñ iſti tales de agnatione petentes ſe renouari, ſunt inſtitu-
ti: ſecus ſi extranei eſſent ab illo inſtituti: q: extranei illi preferunt. l.
ex facto. §. fi. ſ. ad Treb. ⁊ l. vt iuſiurandi. §. liberis. de ope. lib.
Et intellige, vt ibi no. per Bar. ⁊ vide quod no. in c. pe. de poſt.
prela. ⁊ quib. caſi. poſſit peti renouatio emphyteuſis, not. per
Bal. in aut. ſi quas ruinas. C. de ſacroſ. ecc. ⁊ ad Bar. hic, adde
quod no. in l. ſi mihi ⁊ Titio. in fi. prin. de ver. obl. ⁊ ibi Im. tz
p Bar. hic. ⁊ cũ Bar. tranſit Ro. in rub. de arb. ⁊ in l. ẽt. in pri.
ſol. ma. ⁊ idẽ dt ꝙ Bal. in c. quẽad. feu. ad fi. perti. vr ſequi ſniã
Bar. hic, ſubdit tñ ꝙ in pꝛium facit d. l. ne cui. C. loc. ⁊ l. dudũ.
C. de pꝛb. emp. ⁊ c. ij. de feu. in ver. libere. Ab. in c. ij. de loc. do.
Ant. in c. j. de loc. tz cum Bar. vide no. per Imo. hic, ⁊ in d. c. ij.
de feu. Item Bal. in d. c. j. vr tenere p Bar. hic. ⁊ Imo. in c. pe.
ex de poſt. prela. ¶ Adde ꝙ finita emphyteuſi per gñationez,
debeant renouari agnati, tz Pau. de Ca. conſ. lxiij. Ro. conſil.
xxij. Pe. de Anc. conſ. clxiij. ⁊ ccccxxj.

c And. Barb. ¶ Et hoc no. Vide Bart. in l. j. ſ. de priui. cre. do.
Ant. in c. pe. ⁊ fi. ⁊ Jo. de Imo. ibi. de poſt. prela. ⁊ vide Bar. in
l. j. ff. de iur. om. iu. ad quod allegaui iſtũ tex. ¶ P. P. P. Vi
de Jaſ. in l. pretor. §. fi. de oper. no. nunc. vbi dt ꝙ dz iſtud petere
intra annum, alias anno elapſo, non poterunt illud petere, ⁊ vi
de Bar. in l. ſi mihi ⁊ Titio. in princ. de verbo. obl. ⁊ in l. j. ff. de
priui. cre. Alex. conſ. lxxx. vol. j. Limita vt p Ale. conſ. x. in fi.
vol. iij. Ab. in c. bone. ij. de puſtu. prelat. Imo. conſ. xxxviij. vbi
ponit de alio ſimili caſu. Vide ẽt do. Jaſ. in l. ij. ver. ex hac deci
ſione. C. de iur. emphy. vbi limitat. de quo ẽt vide Alexã. hic in
apoſt. ⁊ latius in d. l. ſi mihi ⁊ Titio. Vide ẽt late de iſta queſt.
Curtium conſ. xlviij. per totum. Dec. conſ. cxxxj. vbi late loqui
tur de emphyt. eccleſ. ⁊ Curt. conſ. l. ¶ Poma. Vide eundem
Bart. in l. ſi mihi ⁊ Titio. ⁊ ibi plene per Alex. j. de verb. obl.
⁊ vide Alex. conſ. ix. in ij. vol. ⁊ conſ. x. volu. iij. ⁊ Ro. xxij. in iiij.
dub. ⁊ lxx. in ij. du. ⁊ Barb. xviij. vol. ij. Ro. ccxij. ⁊ Imo. xxvij.
⁊ xxxviij. ⁊ lxviij. ⁊ Ana. lxxxiij. ⁊ Alex. lxxx. vol. j. ⁊ Cur. xlvij. ⁊
Pan. in c. bone. ij. ⁊ ibi addita. de poſt. prel. ⁊ Bal. in c. in pñ-
tia. de prob. ⁊ conſidera ꝙ Alex. in d. conſ. ix. vbi. ſ. ſentit, etiaz
hoc habere locum, ꝙ deſcendentes debent renouari, etiam ſi eo
rum aſcendentes fuiſſent priuati, eo q: veniſſent p conuentio-
nes, ⁊ vide etiam Alex. conſ. xciij. ad fi. vol. ij.

LEX III.

Hoc iure. No. ex eo quod dicit amenitatis ꝙ
interdictum iſtud hz locum pro a-
qua que ducitur iur perſonali, non iure reali. l. j. §. il
lud. ſ. eo. titu.

1 ☞ Jus ducendi aquam ad ſuum molendinum habens an illud
perdat alueo mutato.

2 Molendinum hñs in flumine publ. emphyteuticũ ſi eſt deſtru-
ctũ ⁊ refectũ, an eccleſia poſſit illud vt emphyteuticũ repetere.

§. **Si aquam.** Iſte eſt opt. §. ⁊ nota. ⁊ diuidit in tres
partes. Primo, qñ flumen mutauit
alueum repente nullo loco priuato dimiſſo in medio. Scdo, qñ
mutauit alueum paulatim. Tertio, qñ mutauit loco priuato di
miſſo in medio. Item totus iſte §. hz duas lec. Primo, qñ duce
bat aquaz iure ſibi conceſſo a principe vel ab alio habente ius
1 concedendi. Alia †lec. eſt qñ quis ducit aquam a flumine p fun
dum alienum iure ſeruitutis, ⁊ in quolibet iſtorum queritur an
alueі mutatione tale ius perdatur. Et rñdet Jur. conſ. diſtin-
guendo, qñq; mutatur alueus nullo loco priuato relicto in me
dio, ⁊ tunc aut mutatur repente, ⁊ ſubito perditur ius aquedu
cende. Aut mutaturꝰ paulatim, ⁊ retinetur ius aqueducende.
Si vero mutatur, loco priuato dimiſſo in medio, indiſtincte p-
ditur ius aqueducende. Hec lex eſt argu. vtrum ille qui hz ius
ducendi aquam ad molendinum ſuum, perdat ipſum, alueo mu
tato. Diſtingue vt hic, vt dixi in l. quo minus. de flum. ſ. Item
2 facit, †ſi habeo molendinum emphyteuticum in flumine, ⁊ illud
eſt deſtructum ⁊ refectum, an eccleſia poſſit illud emphyteuti-
cum repetere. Et dic vt hoc §. Cetera dic vt in gl.

1 ☞ Si coram iudice prepoſito ad cauſas ciuiles oriatur cauſa
criminalis poterit de illa cognoſcere.

1 §. **Aqua.** †Facit iſte text. ad q. quidam Rector Marchie
diſtinxit iuriſdictiones in curia, ⁊ quoſdã pre-
poſuit cauſis criminalibus quoſdam ciuilibus. certe ille qui
ciui-

ciuilibus eſt prepoſitus, poterit de criminalibus cognoſcere, q̄ vertentur ⁊ orientur coram eo, vt ſi falſum teſtimonium coram eo dicatur, q2 tacite accreſcit ſue iuriſdictioni, vt argu. huius §. ⁊ l. nullum. C. de teſti. ⁊ l. ſciant. C. de probat.

LEX IIII.

Lucio. Hec eſt bona lex. Op. de l. aquam. C. d̄ ſer. ⁊ aqua. ⁊ l. in concedendo. ſ̄. de aq. plu. arc. Sol. Pōt pluribus concedi, ⁊ ſi aqua pluribus ſufficit, alias ſecus, vt in 𝔷rijs. Quod dic vt dixi in d. l. in concedendo. Item op. q̄ aqueductus non poſſit diuidi, q2 ſeruitutes non diuiduntur. l. ſtipulationes non diuiduntur. ſ̄. de verb. obl. Sol. vt ibi plene dixi vobis.

LEX V.

1 ☞ Habentes iuriſdictionem in aliquo caſtro, ſi diuidunt, vnus per alium videtur poſſidere.

Cum conſtet.

§. **Inter duos.** Iſte §. eſt no. ad q. Sūt aliqui qui hn̄t ius colli-
1 gendi pedagia, vel hn̄t iuriſdictionem in aliquo caſtro, † ⁊ diuidunt ſibi inter ſe. Nam vnus per alium videtur vti. Pro hoc opti. l. tres tutores. ſ̄. de admi. tut. vbi tutores diuidentes ſibi adminiſtrationem, partem adminiſtrant per ſe, partem p alios adminiſtrare vr̄, quod no.

LEX VII.

a **Si de via.** a Bona ⁊ difficilis lex eſt, ⁊ legit̄ in gl. pluribus modis. vera lec. eſt illa que ponit̄ in gl. mag. quā glo. mag. clari⁹ recitat in l. j. §. j. ſ̄. de iti. actuq; pri. ibi, tu dic, pdeſt probare, ⁊c. ⁊ hoc intendit. In q. de ſeruitute ei debet caueri non de impediendo qui eſt in poſſeſſione ſeruitutis vel libertatis.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Si de via. Ad hanc l. vide q̄ no. Bar. in l. j. in princ. in ij. q. ⁊ in l. ſi prius. in iij. ⁊ iiij. oppoſi. ſ̄. de ope. no. nun.

LEX VIII.

Cui per fundum. Ille qui h3 ius ducendi aquā, pt ducere per quacunq; partem vult ab initio: ſed poſtea non pt mutare. Tex. eſt ibi, facere l3, ſc3 ab initio antequam riuus ſit conſtitututus: poſtquam vero ſit conſtitutus, nō liceat mutare, ⁊ hoc ſequitur, dum ⁊c. vt. j. de ſer. l. ſi cui. in fi.

De riuis. Tit. xx.

Pretor ait.

§. **Sed ſi quis.** Iſte §. cum l. ſeq. ⁊ prin. ſeq. vr̄ difficilis. Cp. de l. Seruius. §. j. j. eo. plures dant ſol. ſed iſta eſt vera. Aut quis vult reficere vel aliqd immutare ex vrgenti neceſſitate, vel ex magna vtilitate. ⁊ pōt, vt l. 𝔷ria. Aut non, ⁊ tunc ſecus, vt hoc §. Item op. de l. refectionis. §. j. ſ̄. cōia pred. Sol. eodem modo, dico magnam vtilitatē, ⁊ vrgentem neceſſitatem eſſe conſiderandam. Item opp. de l. pri. vbi Pomponius 𝔷dicit Labeoni. Sol. l3 iſta dicta 𝔷dicāt, tamen reducas ad concordiam, prout no. in gl. magna. in prin. l. Seruius.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Pretor ait. Vide ⁊ not. ad iſtam l. not. in l. de pupillo. §. ſi quis riuos. de ope. no. nun. ⁊ per Spec. in ti. de cā poſ. ⁊ ppric. §. priuata. ver. ſed quod riuum. Et quid ſit riuus. vide in l. j. in prin. circa fi. vide Bar. in trac. alluuionum. circa fi.

LEX III.

1 ☞ Exportare dicitur illud q̄ doloſe portatur.

Seruius.

§. **Si quis eum** Vide gl. ſuper verbo exportare. (Bulgaris
1 lectio habet apportare.) † No. q̄ portare, ſeu exportare eſt proprie dorſo ſ̄m hanc glo. Sed tex. videtur aliter dicere in l. ferri. j. de verbo. ſig. Dic, q̄ hic gl. dicit de verb. exportare, ibi de verbo, portare.

De fonte. Tit. xxj.

LEX VNICA.

1 ☞ Statutum q̄ prohibet mulierem portare perlas, non comprehendit fictas.

a **Pretor ait.** a

§. **Hoc interdictum.** Quero, ſi habeo ius hauriendi aquam de ciſterna, ⁊ vis me impedire, quod ius habeo: Dicit Roffre. in libellis ſuper hoc titu. q̄ ha-
b beo hoc interdictum vtile, l3 directum deficiat. Item facit b hec
1 lex, ſtatutum q̄ phibet mulieres portare perlas: † mō q̄dā mulier portat perlas fictas, ⁊ 𝔷factas, an puniet̄ pena ſtatuti. R̄n. non.
c Debent. n. eē naturales c, ⁊ non ficte, ⁊ compoſite, argu. huius l.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Pretor ait. Vide per Spec. in tit. de cā poſ. ⁊ prop. §. priuata. ver. ſed ſi me. ⁊ ver. porro quis. ⁊ ibi ponit de fouea vel fonte reficiendo, de aqua ex caſtello. vide eo. §. ver. etiam aliqd de fouea reficienda. ⁊ ver. q2 quis, ⁊c.
b An. Barb. ¶ Itē facit. Tu pondera in l. vellera. ⁊ ibi Bart. C. d̄ veſti. holob. ⁊ aur. lib. xj. dixi in proe. Cle. ⁊ dixi in quodā cōſi.
c Alex. ¶ Eſſe naturales. Facit ad no. per Bal. in l. quamuis. de au. ⁊ arg. leg. ⁊ in l. iij. §. hec verba. de neg. ge. ⁊ ſequitur etiam Rom. in d. §. de viro. in xxxij. fal. Dicit tn̄ ibi, q̄ in 𝔷rium facit tex. in l. vellera. C. de veſti. holob. aur. lib. xj. ⁊c. ⁊ per illū text. ipſe, in l. j. quod quiſ. iur. t3 𝔷 Bar.

§. **Hoc interdictum.** Ubi eſt eadem ratio, ibi eſt idem ius. Ad hoc quotidie allegatur.

De cloacis. Titul. xxij.

LEX I.

1 ☞ Quando ſtatutum h3 diuerſa capita, ex eo datur vna accuſatio.

a **Pretor ait.** a **Sub hoc titulo.** Dr̄ hic, ſub hoc titulo duo interdicta pretor ſubiecit. Cōtra, q2 vt ex verbis pmiſſis apparet, nihil eſt. Ibi, reſtitutoriū. d̄t gl. dic ſub hoc titulo. i. ſub hac rub. non ſub hoc tit. i. ſub hoc interdicto. Item q̄ d̄t hic, q̄ ſunt duo, d̄t gl. imo quatuor: q2 duo ponuntur hic, ⁊ duo. j. ea. l. §. deinde ait ptor. Ex qua gl. habes, q̄ l3 hic ex vno
1 ſtatuto ſint diuerſa capita, † tn̄ vna accuſatio dr̄ ex toto illo ſtatuto. facit ad hoc q̄d habuiſtis in l. j. §. j. j. ad l. Corn. de ſica. ⁊ l. j. ad l. Cor. de fal. ⁊ in multis legibus in illis materijs.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Pretor ait. Ad iſtā l. j. in prin. vide no. in l. de pupillo. §. ſi quis riuos. ſ̄. de oper. no. nunc. An poſſit fieri cloaca inter me ⁊ Titium, inuito eo, vide Spe. in ti. de cā poſ. ⁊ prop. §. priuata. ver. ſed nunquid l3. in verſ. porro ſi velis. ⁊ ibi in illo. §. ēt habes formam libelli in hoc interdicto.

1 ☞ Stante ſtatuto, q̄ ſi quis aliquem offenderit in domo, puniat̄ in decem, an comprehendat offendentem in oſtio.

a §. **Hoc interdictum.** Not. q̄d appellatione cloace cōtinet̄ oſtium a
1 cloace. Facit ad q. de ſtatutis dicentib. † ſi quis offenderit aliquem in domo, qd ſi offendit in oſtio: Vr̄ non eſt dubiū, q̄ appellatione domus ꝯtinet̄ oſtium, ⁊ alia que ſunt affixa edibus, ⁊ ſi protendatur ex domum. l. ſi aqueductus. de 𝔷h. emp. ⁊ l. Iulianus. §. ſi. de act. emp. ⁊ l. fundi. §. pe. ⁊ ſi. c. ti. ⁊ l. cetera. §. hoc ſenatus. de leg. j. ⁊ hic. Sed l3 iſta ſint domus, nō tn̄ ſequit̄, q̄ ſint in domo. q2 pn̄t eſſe domus, ⁊ eſſe ex domum. d. l. ſi aqueductus. Modo ad ppoſitum, ſi aliquid fit in oſtio intra clauſuram do-
b mus, dr̄ eſſe factum in domo. Si vero fit ex clauſuram oſtij b, nō dr̄ fieri in domo l. j. §. in publico flumine. ſ̄. de flu. Et vr̄ colligi expreſſe in l. j. §. de inſpiciendo. ſ̄. de ven. inſpi. Et pro hoc ex d̄ iud. c. mulieres. in fi. lib. vj. ⁊ de ſta. reg. c. j. eo. lib.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Continetur oſtium. Utrum factum in oſtio dicat̄ factū in domo, vide Bal. in l. data opera. C. qui accu. Bal. in l. Gallus. §. ille caſus. de lib. ⁊ poſth. ⁊ Bart. in l. item apud Labeonem. §. conuitium. de iniur. Bar. in l. meminiſſe. de off. procōſ. Sed an quis poſſit citari in limine oſtij, vide per Ang. in l. plerique. cum l. ſeq. de in ius voc. ⁊ ibi alle. l. ſtatue. j. de ver. ſig. c bonus tex. eſt, Inſt. qui. mo. ius pat. po. ſol. §. ſed ſi ab hoſtib⁹. per Bal. in l. cetera. §. hoc ſenatus. de legat. j. ⁊ in l. ptor. §. domum. de iniu. ⁊ in l. quidā Iberus. de ſer. vrb. pd. ⁊ vide Bar. in l. aut qui aliter. §. notauimus. j. ti. ⁊ in l. j. §. hoc aūt interdictū. de no. ope. nun. ⁊ vide Bar. in l. licitatio. §. j. ſ̄. de pub. in q. de offenſa in pſonā. Adde q̄ inſultus factus ad domum, dr̄ fa-